

ידיעות לעתונות

ירושלים, 21 בספטמבר, תשל"ה
21 באוקטובר, 1964

נאום ראש הממשלה ושר הביטחון, מר לוי אשכול
בפני משלחת-הסקר של המגביות היהודיות המאוחדות

למערכות: יש להשוות הנאום עם נוסח-הדברים בטקסט הסמעתם:

אדוני היו"ר, יו"רי היקרים,

רק לפני חודשים מספר, היה לי העונג לראות רבים מכם, בנקרי בארצות-הברית. שמח אני, איפוא, לארחכם הערב בביתי שלי. הביקור, לפי הזמנת-הציא גדנול של ארה"ב, חיזק את קשרי-הידידות המסורתיים בין ארה"ב לבין ישראל. אני מכיר טובה על הקשרים האישיים שנוצרו עם הנציא ועמיתיו.

אחת התוצאות החשובות של הביקור, היה ההסכם לפתוח בחקר מסותף באטר לדרכי הביצוע של הצעתו רבת-המעוף של הנציא ג'והנסון לסיתוף פעולה אסריקני-ישראלית בהמתקת טי-ים. מינינו צוות-סוסחים מסותף, אשר זה עתה הניס את מסצאיו.

אנו עומדים עתה על סף נקודת-סיפכה בהיסטוריה - הפקת פיס מתוקים מן הים כדי להביא פיס נוסכי-חיים לארץ צמאה מזה מאות בשנים: פיס שיאפסרו מגורים אנוסיים, הפריית הקרקע וקידום של הקלאות ותעסיה. דבר זה עשוי להיות אחד הרגעים הגדולים במהפכה הטכנולוגית: רגע חלוצי אשר ישראל ססחה לשתף בו פעולה עם ארה"ב ועם חזונו הנאור של הנציא ג'והנסון.

כפי הצינו, הנציא ואני, בהודעתנו המשותפת, יועמדו היסגיו של מפעל זה לרשות כל הארצות.

במסך החודשים הספורים שחלפו מאז בפגסנו לאחרונה, נפלה בחלקי גם הזכות לבקר בצרפת ולהיפגס עם נציאה הגדול וסכהיגים אחרים של אותה ארץ.

בו נבד עם ההידוק הנוסף של קסרינו עם ארה"ב וצרפת, מתרחבת והולכת רשת-היחסים של ישראל עם ארצות-אסיה, אפריקה ואסריקה הלטינית. סכנאים ישראלים פועלים עתה בלמעלה מחמישים ארצות ביבשות אלה. כ-4000 מתלמים בארצות אלה למדו בישראל, מאז החלנו בתוכניתנו לסיתוף-פעולה סכני. פעולות סכניות מתקיימות עתה בעשר ארצות באסריקה הלטינית.

בזמן האחרון לא נודעה לחרם הערבי כל הצלחה מסתית. מפעל-המיים של ישראל מתגסס באווירה של הבנה בינלאומית, למרות מסע-הפעולה ערבי רב-סכרים, שנסתייע בביקוריהם של נציגים ערביים ב-60 סכירות העולם.

בזירה הבינלאומית קיימת, איפוא, התקדמות סמדת. עם זאת, אל לנו להתעלם מן האותות המדאיגים במזרח התיכון. במסך השנה, נערכו סחי ועירות-פיסגה ערביות - אחת בינואר ואחת בדצמבר. בסחי ועירות אלה הותרו תוכניות להתקפה סכרעת על ישראל. קולונל נאצר, סוכר בלסון סחונה, ככיכול, על הכעה סבו עסויה התקפה כזו להיות, לדעת הערבים, בת-ביצוע סכחית סצב הנסק וההתפתחות האיזורית והבינלאומית.

ועירות אלה נתנו דחף לנסיובותיו הסחודסים של נאצר להאדיר ולהרחיב את ההנסוניה הסכרית על ארצות-ערב - בהצינו כל זאת כהקדמה הכרחית להתקפה על ישראל.

התעמולה הערבית מתגברת והולכת וחזקה על הנציא נאצר שלא יחסיץ אף הזדמנות כדי לעורר את הרוסס כי סריניותו נכד ישראל נתמכת על-ידי סאר ארצות מחוץ לגוש הערבי.

דוברים ערביים סוענים כי תסיכה כזו נתנה אותותיה בוועידה האחרונה של הסרינות הלא-סזוהות בקאהיר. יש לנו יסוד להאסין כי ההחלטה על ישראל, סנתקבלה בוועידה זו, אינה ססקפת את יחסן האסיתי של הססתפות סאיבן ערביות, כלפי ישראל.

אך העובדה עומדת בעינה, כי נאצר סגביר בהתמדה את כוחו הצבאי ואת סגבנובו המלחמתי. בחורשים ובסנים הנאים, נצטרך לקיים עירנות סוגבת לעומת תוכניותיהם הנחרצות של ארצות-ערב להחריף את המתיחות בכל הקשחים. סני קולות נשמעים בקאהיר - קול המתינות המזויפת, הסכוון לאורחים מן המערב - וקול האיומים, האיבה וצבירת הנסק. נמצב זה, חייבים אנו לקיים את כוח-ההרתעה הצבאי שלנו, המהווה גורם מרכזי במניעת מלחמה באיזור. עלינו להסביר לעולם, כי מתיקה לנוכח הפרה יומיומית של סגילת האו"ם, מתפרסת בבירות ערב כאישור לתוקפנות. זהו איפוא הרקע - חיצוק סגבנובו המלחמתי של נאצר - שעליו הייתה הכנסת צריכה לדון בבעיה דחופה - ולא בפעם הראשונה - כוונתו לעבודתם המסוכנת של סדענים גרמניים במצריים. אנשי-סדע אלה הסבירו את כטרובותיהם ואת הכלם לסגבנון-המלחמה הנאצרי. הם מתקיינים טילים בסגיל מצריים. ומי יודע מה הן התוכניות האחריות שעליהן הם שוקדים?

עצם המחשבה על צירוף של סינאה ערבית עיוורת ויעילותה הקסלנית של תקופתו של היטלר - יש בה כדי לעורר ספק בלב כל אדם. ועל אחת כמה וכמה אצל אנשים שבתודעתם הקיבוצית והפרטית חרות זכרה של שואה כל-תמואר.

אני מצטער כי מסגלת גרמניה המערבית עדיין לא מצאה את האמצעים לביצוע הכרזותיה כי תעשה למניעת רתימתה של תבונת-הכפיים הגרמנית לקסיות-העורף הערבית. ישראל, ואני מרהיב עוז לומר, העם היהודי כולו, יעקבו בתסומת-לב רבה אחר פעולותיה של גרמניה המערבית לנקיטת צעדים יעילים ומכריעים כדי לחסל איום זה.

אדיר הפצנו ומדיניותנו העקבית היא לחתור להסכם הדדי לפירוק-נשק באיזור זה, תחת פיקוח. אנו שואפים לכך בכנות, ממש כפי שאנו רוחים את הליטוט בכוח, או האיום בכוח, כדי ליישב סיכסוכי-גבול בין אומות.

האחרות היהודית

גבירותי ורכותי, מסיבה זו וכן מטאר טעמים, מייחסים אנו חשיבות כה רבה לשותפות היהודית המתגלמת בכס. ההכרה כי מיליוני לבנות יהודיים פועמים יחד עמנו, מתוך תחושת הסטוריה מסותפת ויעוד מסותף, נוסכת בנו כוח ועוז.

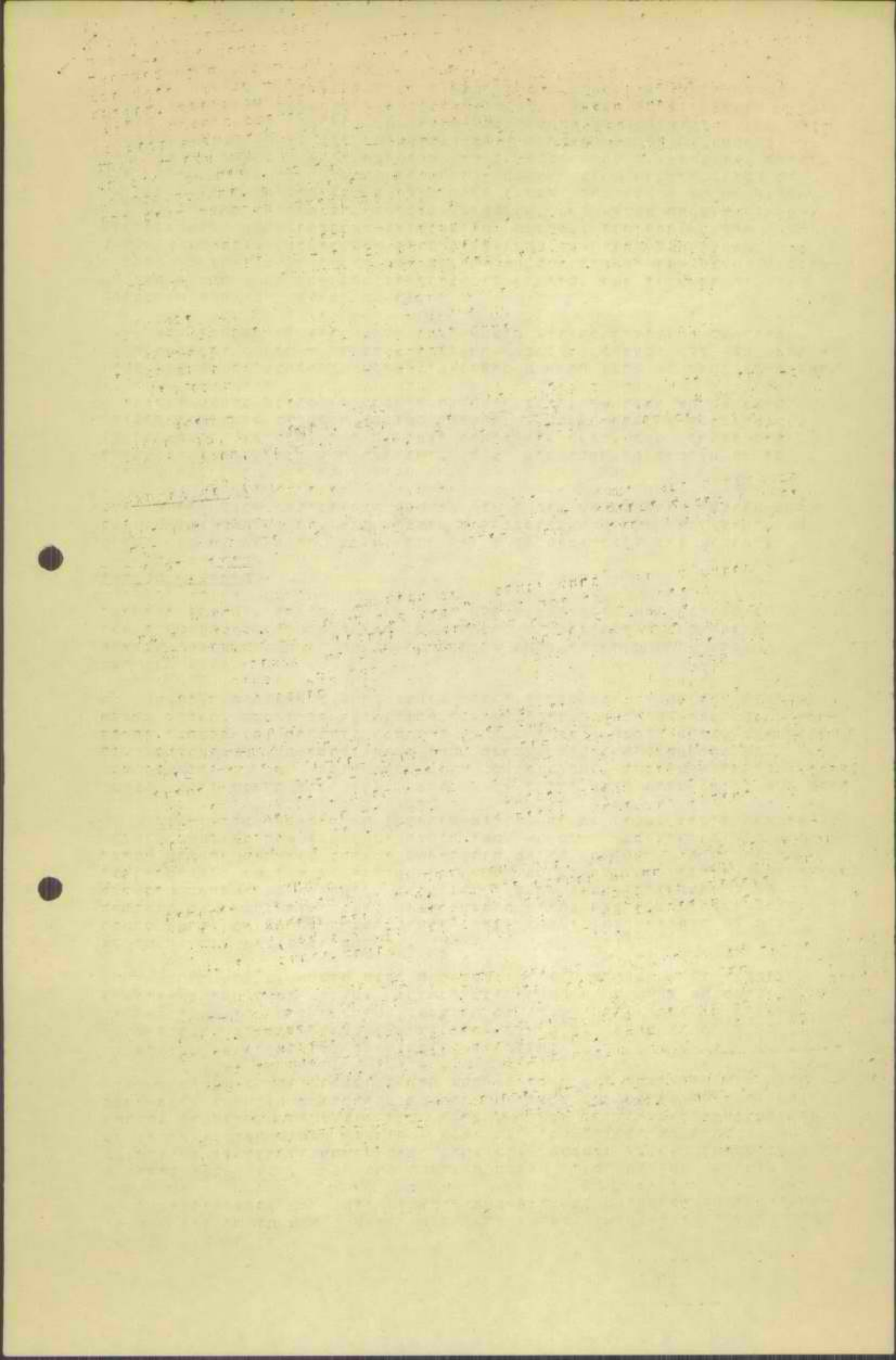
הקהילה היהודית באמריקה נתנה ביטוי להרגשה זו של אחרות יהודית למן ראשית קיומה. הקמתו של ה"ג'וינט" לפני חמישים שנה הייתה, למעשה, הוכחה לאחרות זו. מייסדיו המסורים של ה"ג'וינט", אנשים כיוצא בווארבורג, ליהמן, בראוואלד, רוזנטל, אולר, אט, מארשל, סיף ורביס אחרים, אמרו קבל עולם וסלואו: "אם יהודי טובה טובה במקום כלשהו, נוטלים אנו חלק בכאבו: סנוי ובסוד עמנו להקל סבלו של כל יהודי סובל ויהא מקומו אסר יהיה.

הבה ואחלוק עמכם מספר זכרונות אישיים על הג'וינט. ביסיה הראשונים של מלחמת-העולם הראשונה (אני סזכיר זאת, אף כי יש בכך כדי לגלות סוד-סל-סנים) הייתי סכיר-יום בפרדסי פתח-תקווה מסיבה מסוימת. הוכרחנו - ידירי הרצפלו ואני - על ידי חברים לסמס בסרכז החקלאי, הנהלת הסתדרות העובדים החקלאיים. הסורקים, בפיקודו של גנרל פאשה, היו סגרטים את היהודים סבתיים בארץ-ישראל, האנדרלמוסיה הייתה רבה וסבל ורעב הסביעו חותמם בארץ ובתושביה. הרצפלו ואני היינו אחראים אז לחייהם של אלפי אנשים צעירים ביסובינו החרטים.

סגיר ארה"ב, הסנוח הנרי סורגנסאו, דיווח על המצב לוויסגסון ויהודי-אמריקה נקטו פעולה. זכורני בבירור את הרטט שאחז את הארץ בסומענו כי יהודי אמריקה היו סולחים, באמצעות הג'וינט, סזון ליהודים הרעבים בארץ-ישראל, על גבי "וולקאן", אובייה של ארה"ב. הייתה זו הצלה מסס, של אנשים סנדונו לרעוב, סציפורניו של הסרות.

אחרי-כן נסלחו הרצפלו וסליח אחר אל דמסק כדי להציל יהודים גלים סבתי-הכלא והסחנות הסורקיים. הם היו סרויים בסכנה חסורה של רעב, סחלות וסמות. הרצפלו ואחרים עברו יומם ולילה, וסאבו עוז ותעצומות מן הידיעה כי יהדות אמריקה עומדת מאחריהם. כספי הג'וינט היצילו את היהודים את האוכלוסיה היהודית חסרת-הניסיון מהרג רב. הרצפלו עצמו, סהסתמס כססמכים סזויפים ובסס כדוי, נאסר ורק התערבות תקיפה ביותר הצליחה לסחררו.

כילויי אחווה אלה היו אותותיה הראשונים של הסותפות סעתידה הייתה להתחלל בין יהדות ארה"ב לבין יהודי ארץ-ישראל. נאותם ימים קודרים יותר סנתרגסנו לאחר סכן.

יש לי זכרונות אישיים תיים על הג'וינט ועל סטטעותה המחטמת של
של הסלה "ג'וינט", מתוך עבודת-ההצלה שלי בגרמניה לפני מלחמת העולם
השנייה. כולנו יודעים כיצד נהפכה זו לסמל של תיקווה בסך ימיו העגומים
של הנאציזם באירופה, ומייד לאחר תבוסתו.

מי יסכה אותם ימי צרה ומצוקה ואת מאמציו הלא-פוסקים של הג'וינט
ונציגיו. שליחים מסאיים יצאו מסוויצרייה אל ארצות-הלבנוס בחליחות-הצלה.
סטוסים הצניחו מזון וכסף מאחורי הקוים הנאציים. כן נערכו טעעים ודיובים
מסאיים מסוכנים - ובוצעו שליחויות נועזות.

אחרי המלחמה, כתרחה הפגישה הרשמית והשוברת-לב עם סאריה-הפליטה
של יהודי-אירופה: עבודתו הקדחתנית של הג'וינט, של ארצישראלים בתוך ומחוץ
לבריגדה, אספקת המזון למחנות העקורים - מזון לגוף ולנפש גם יחד; ההעברות
הלא-חוקיות מאיזור לאיזור באירופה הכבושה; סיתוף-הפעולה עם צעירינו
וצעירותינו כדי לחלץ יהודים מאירופה, בכל אמצעי, על גבי כל ספינה, ובכל
הדרכים המסאיות ובתיבי-הים. אף כי פעולה זו הייתה "בלתי-ליגלית", הייתה
מוסרית - אידיאלים יהודי נשגב, ובסירותו הייתה עתיקת-יוטין כהבטחה
האלוהית לאברהם. העזתם של מתנדבינו ומסירותם הנאורה של מנהיגי הג'וינט,
כתבו פרטה אנוסית בלתי נשכחת והיצילו מאות אלפים מתהום-היאוש של אירופה.

הג'וינט והמגביית היהודית המאוחדת

מפתו הדמוגרפית של העם היהודי נשתנתה לבלי הכר בסחצית מאה זו.
יהדות אסריקה, באסצעות הג'וינט ואותו כלי של אחרות יהודית, סייעה בסירה
עזמה להתווייתה מחדש של אותה מפה ולסיקוסו ולקיסוסו של עמנו.

אין זה דרכם של ישראלים לפזר סחמאות - לא רק זה לזה, אלא, לצערי, אף
לידינו בחוץ-לארץ. אף-על-פי-כן הייתי רוצה לחלוק הערב טכחים למנהיגי
הג'וינט, לראסיה ולצבא-העסלים המסור של המגביית היהודית המאוחדת.

הסנה עורכים אנו, הישראלים, עצרות-עם וחגיגות לציון סנת ההעפלה -
לזכר אונסץ-הלב וההחלטה הנחוסה של כל אלה אשר אירגנו אותה, עלייה בלתי-
ליגלית", כביכול, לישראל.

אין זה אלא יאה ונאה סנבליט את חלקם של ידידינו בארה"ב, אשר עסו
כה רבות לסמינת גחלת-החקווה היהודית באירופה אחרי מלחמת העולם השנייה.
הודעתו של יו"ר הכנסת, הגשת הסוליונים לכם הערב - ולג'ו סוורץ בחודס
העבר, מעירות באמת ובתמיד על רגשותיו של העם כולו בישראל. אנו מקדמים
אתכם בברכה, אדי וג'ו סאיריהוף - הרב וסו לוויס, ואת כל ידידינו וחברינו-
לעבודה כאן ובראה"ב.

סבחן הסחר

רגעיו הגדולים של האתמול, יודי, אינם אלא סבסריהם של סעות-הסבחן
החסורות הצפויות לנו מחר. סדינת ישראל חוללה מהפכה בחיי-היהודים:
היא הוכיחה כי אין אנו עוד צופים בעלמא בהיסטוריה, אלא שיש לאיל ירנו
לחזור ולעצב היסטוריה מסלנו.

העבר מסיל עלינו חובות. ההווה סצונו לפעול. העתיד סצפה לנו. סה דמות
ההיה לישראל התחוסת, המקבצת כלויות, המסקמת את הארץ, המחדשת את התרבות:
סה תהיה אותה ישראל סנקים אנחנו, העם היהודי?

איננו יכולים להתקיים בסזרח התיכון כאוסה ספזחתת-לסחצה ונחסלת-לסחצה.
איננו יכולים לפנו אחר אותה קפיצת-דרך סכנולוגית וגדולה המתחוללת עתה בעולם.
איננו יכולים להניח להתפססות ההסכלה והתרבות, או להתקדמות הסוע, שיפסחו
עלינו. כעס-הספר יש לנו סוניסין הסטורי מסלנו, סורסת רוחנית ותרבותית
מסלנו, הסורבנים אותנו הלאה. כעס ישראל, יש לנו כורח-קיום הודחפנו קריסה.

בהקשר זה מקדמים אנו בברכה את ההחלטה להקים את קרן-החינוך הישראלית,
לבנות כתי-ספר ומוסדות-חינוך נרחבים. אין זה רק חוב שאתם חבים לרבות
הילדים באותן מספחות שהוצאתם מעבודות לחירות. אין זה חוב-כבוד בלבד
לילדים הרכים - לסויסב'לך וסלסמ'לך - סנסאו עיניהם באסון ובתקוה, בירדס
סכבס האוניה או הסטוס בחיפה ובלוד. הרי זה חוב כלפי הסחר היהודי.

אני מאמין, כי עוד יבוא יום והקמת קרן-החינוך הישראלית תוחג בכל הפאר
והכרת-התודה שחלקנו ביום-הסנה ה-25 להקמת המגביית היהודית המאוחדת, ובסנת-
היובל להקמת הג'וינט.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, continuing the document's content.

Third block of faint, illegible text, appearing as a distinct section.

Fourth block of faint, illegible text, possibly a sub-section or list.

Fifth block of faint, illegible text, continuing the main body of the document.

Sixth block of faint, illegible text, showing further detail or examples.

Seventh block of faint, illegible text, possibly a concluding paragraph for a section.

Eighth block of faint, illegible text, continuing the flow of information.

Ninth block of faint, illegible text, showing another section of the document.

Tenth block of faint, illegible text, providing further context or data.

Eleventh block of faint, illegible text, continuing the narrative or report.

Twelfth block of faint, illegible text, likely the final paragraph on the page.

עלייה - גאולתם והצלחתם של יהודים, קליטתם, סיכונם וייסובם - אלה הן מטרות-היסוד החיוניות של המגבית היהודית. עם המאסף ההדד לחינוך, נודעת לתפקידה של המגבית חשיבות מכרעת. עריין יהיה צורך להוציא מאות-מליוני דולר-מתנה כדי להביא יהודים לארץ זו. בשנת 1970 ירבה מספרנו בחצי-מיליון. אתם יודעים מהו המקום אשר מסגור עתידים לבוא אחיכם היהודים, המגיעים לכאן בעירום ובחוסר-כל. באמצעות מאגזי-התיעות שלנו, יקלטו בערינו ובמוסדותינו. אזורים הסוטמים של הנליל והנגב מצפים להם, וכן הכפרים לאורכה ולרוחבה של הארץ. מי יודע? - יתכן יער או יוכלו להסתייע בסימי-המלח הסוטמקים.

ידידי, אני מקווה כי מטלחת-הסקר שלכם סייעה לכם לחזור אל מעבר להתקדמות הסטחית - ואני מרהיב עוז לומר, הסיגסוג, כביכול - המתגלים סביב מלונות הפאר שלנו ובאזורים סטויסים בערינו הגדולות.

ראיתם כמו-עיניכם כי יותר מסחצית הארץ אינה מיושבת וזועקת לפיתוחה ולאיכלוסה. אמת, יש חוג החי על רמה גבוהה ואף עושה עושר.

אך חוג זה קטן יחסית. עליכם לזכור כי רבנות מספחות חיות מתחת לרמת-הקיום, כפי שיודעים אלה העוקבים אחר מפעליו של "מלב"ן. רובם הגדול של תושבינו הי חיים פטוטים וצנועים.

מלונות הפאר אינם מסרה בפני עצמה. אין הם אלא אמצעי-ייצור חשוב, בארץ החייבת לראות תיירות כהעסיית-יסוד.

סיכום

ידידי היקרים, איננו יכולים אלא לחזור מפני הצפוי לנו בעתיד, לכסנניע לחלוטה מיליונים. אנו רואים את אויבינו הסתכנסים בוועידות-סיסנה תשאר ועידות, ומחפסים דרכים להתקיימו ולהסמידנו, כאילו אין דבר זה תלוי אלא ברצונם שלהם. עלינו להיות חזקים - וכוה הוא אנשים ואיכות.

בנסאנו עיננו אל העתיד, חייבים אנו לחשוב בזהירות על צרכינו בעולם בעלי מיוסנות, ידע ומסודות כל חיים דמוקרטיים. צעירים וצעירות כאלה עשויים לחזקנו מבחינה מספרית, וכבחינת חיינו הכלכליים והתפתחותנו התרבותית. אנו מקווים כי נוער כזה יצטרף אלינו מן הארצות המתפתחות של המערב, ובכללן ארצות-הברית. אנו מקווים כי קהילות היהודים יסייעו לנו לתכנן ולהוציא זאת אל הפועל.

צעירים וצעירות אלה יהוו את עמוד-הסידרה למיליון הרביעי שלנו - מסס כסס שהעלייה הסנייה טיפקה את המיבנה, שעליו ניסא לאחר מכן כלי-העלייה ההסובית.

ידידי, לא אחדס, כסובן, דבר בחוזרי על האימרה הנדוטה כי העולם סרוי בתנועה וכי חלים בו שינויים מתמידים. הסבוע גיתנה לכך רוגסה מובהקת: פצת-האטום של סין, ספינת-החלל של רוסיה, הסינוי במיסטל ובמנהיגות המפלגתית של ברית המועצות וראס המססלה החדס כבריטניה.

איננו יכולים לבוח על זרי-הדפנה של עולם כזה. אנו נתבעים למאמצים מתמידים ולעבודה נלתי פוסקת כדי להתעצם, להתקדם ולהתחזק מבחינה מספרית וחוסרית, במדע בטוסר ובחחומי הרוח.

ידידי, אני טאמין כי בצאתכם את ישראל תהאו עמכם תודעת-מטרה מחודסת וכי זיקתכם לאחדות היהודית תגבר ותתעמק. רוצים אנו כי תדעו סנוכחותכם כאן נוסכת בנו תמיד אומץ לב ומאסרת את אחותנו. לבוכה התכנסות הפסגה הערבית, טוב לדעת כי אנו חלק מן העולם היהודי הגדול, המחונן בכוח תרבותי כלכלי וטויני כה גדול. הבה נמסין ידיו בעיצובה-מחדס של ההיסטוריה היהודית ובבניינה של ישראל תוך חרות, כבוד וקוסמיות.

חודה לכם.

- - - - -